

Strategisch perspectief

Maastricht, september '26

Inleiding

Afronding en bestendiging

De voorliggende Programmabegroting 2027 is de laatste begroting van deze Statenperiode. In maart 2027 vinden de provinciale Statenverkiezingen plaats en draagt het huidige college het stokje over. Deze begroting staat allereerst in het teken van afronding en bestendiging.

Op tal van terreinen doet de Provincie ertoe. Of het nou gaat om de woonopgave met Limburg Centraal, innovaties, talentontwikkeling en merkversterking via Brightlands, werken aan een toekomstperspectief voor De Peel, platteland en de Limburgse wijken en dorpen of het op de kaart zetten van de Limburgse taal. In 2027 worden de laatste resultaten van het coalitieakkoord 'Elke Limburger telt!' geoogst. En na al het voorbereidingswerk, zal op Europees niveau eind 2027 een definitieve locatiekeuze gemaakt worden voor de Einstein Telescope.

In deze periode van afronding en bestendiging zijn we in deze begroting terughoudend met het formuleren van nieuwe, autonome ambities en prioriteiten. De beschikbare middelen én uitvoeringskracht zijn immers hard nodig voor het realiseren van de huidige afspraken met uw Staten. Om te zorgen dat huidig beleid voortvarend kan worden uitgevoerd, zijn wel nog enkele belangrijke financiële keuzes nodig. In deze Programmabegroting zijn voorstellen opgenomen voor onder meer de langjarige borging van de samenwerking met TEFAF en de projecten Kansrijke Start en Gezonde Basisschool van de Toekomst (Motie 3329 Berghorst) en de Brightlands Startup League voor de komende jaren.

Limburg staat niet stil

Tegelijkertijd staan de grote opgaven voor Limburg niet stil. Er zijn majeure nieuwe beleidsvoornemens van het Rijk en de EU die ook in 2027 veel aandacht vragen van de Provincie. Het maatregelenpakket voor landbouw, natuur en stikstof ([Kamerbrief 26 juni 2026](#)) dicht een grote rol toe aan de provincies. Het nationale herstelplan voor de Europese Natuurherstelverordening zal invloed hebben op ons werkpakket. Met de Wet versterking regie Volkshuisvesting kregen de provincies er een nieuwe wettelijke taak bij op het woondossier. In 2027 wordt het eerste provinciaal Volkshuisvestingsprogramma opgesteld. Voorbereidingen waar we in 2027 volop mee aan de slag gaan.

Vanuit onze provinciale kerntaken worden er daarnaast komend jaar ook belangrijke voorbereidingen getroffen. In december 2031 eindigt de bestaande OV-concessie. Dit lijkt ver weg, maar is eerder morgen dan overmorgen. Daarom werken we in 2027 aan de voorbereidingen voor het Programma van Eisen voor de nieuwe concessie. Ondertussen wordt er ook gewerkt aan een nieuw provinciaal Waterprogramma 2028-2033, een nieuwe versie van het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK 3.0) en een hernieuwde regeling voor onze culturele infrastructuur 2029-2032. De besluitvorming over deze nieuwe grote opgaven is natuurlijk aan de nieuwe Staten.

Een fors werkpakket

Alles bij elkaar genomen ligt er voor de Provincie in 2027 een fors werkpakket. Daarmee blijft de druk op de uitvoeringskracht van de Provincie, maar ook van onze maatschappelijke partners, onverminderd hoog zoals wij ook eerder aangaven in de [Kaderbrief 2027](#). Met de herijking van het provinciefonds zien we ook dat er de komende jaren minder middelen beschikbaar zullen zijn. Voor zowel dit provinciebestuur als een volgend provinciebestuur is focus en realisme bij nieuwe beleidswensen dan ook van groot belang. We zijn scherp op waar we als Provincie Limburg van zijn en we weten wat we voor de Limburgers kunnen betekenen.

Financieel perspectief

Een positief begrotingsresultaat

Voor 2027 verwachten wij een positief resultaat van € 50,34 mln. Het hoge resultaat wordt mede verklaard door een aantal structurele meevallers, zoals renteopbrengsten en een herberekening van de opcenten Motorrijtuigenbelasting. De begroting wijkt hierbij niet veel af van de geprognosticeerde stand uit de Najaarsnota 2026.

Op basis van de begroting 2027 kan worden geconcludeerd dat de Provincie Limburg een gezonde financiële positie heeft: een begroting en meerjarenraming die structureel sluitend zijn, een solide vermogenspositie van € 1,5 mld. en een groot weerstandsvermogen ten opzichte van een relatief laag risicoprofiel. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt voor 2027 € 89,8 mln.

In onze begroting is een voorschot genomen op het nieuwe verdeelmodel, volgend uit het proces van herijking provinciefonds. Het structurele nadelige effect bedraagt € 19 mln. per jaar en dit zorgt zeker voor de nieuwe Statenperiode voor minder financiële ruimte. Ondanks deze structurele tegenvaller blijft de financiële positie solide.

Financieel kader

Financiële begroting na de Najaarsrapportage 2026

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2027 zijn de in de Kaderbrief 2027 opgenomen uitgangspunten voor de begroting 2027 als vertrekpunt genomen.

In onze begroting 2027 en verder hebben wij rekening gehouden met de meerjarige effecten van de Najaarsrapportage 2026 en de separate Statenvoorstellen welke op moment van publicatie nog niet zijn vastgesteld. Dit betreft de Statenvoorstellen:

- Aanvraag extra middelen Maasprojecten Lob van Gennep en Oeffelt (BW12-2026);
- Aanvraag extra krediet N280 Leudal (BW15-2026).

Indien er afwijkende besluitvorming rondom deze voorstellen plaatsvindt, zal de begroting hierop worden aangepast.

Verder is in onze begroting rekening gehouden met:

- Aanvullende reguliere middelen om de beleidskaders uit te voeren (binnen de financiële kaders van de programmareserves);
- Indexatie van de budgetten conform de Meicirculaire 2026;
- Actualisatie van de formatieplanning en doorverdeling van de personele lasten. Hierin zijn ook bijstellingen n.a.v. de nieuwe CAO 2026-2028 provincies opgenomen;
- Autonome ontwikkelingen, zoals rente, dividenden en de algemene uitkering provinciefonds;
- Overige bijstellingen om ramingen actueel te houden.

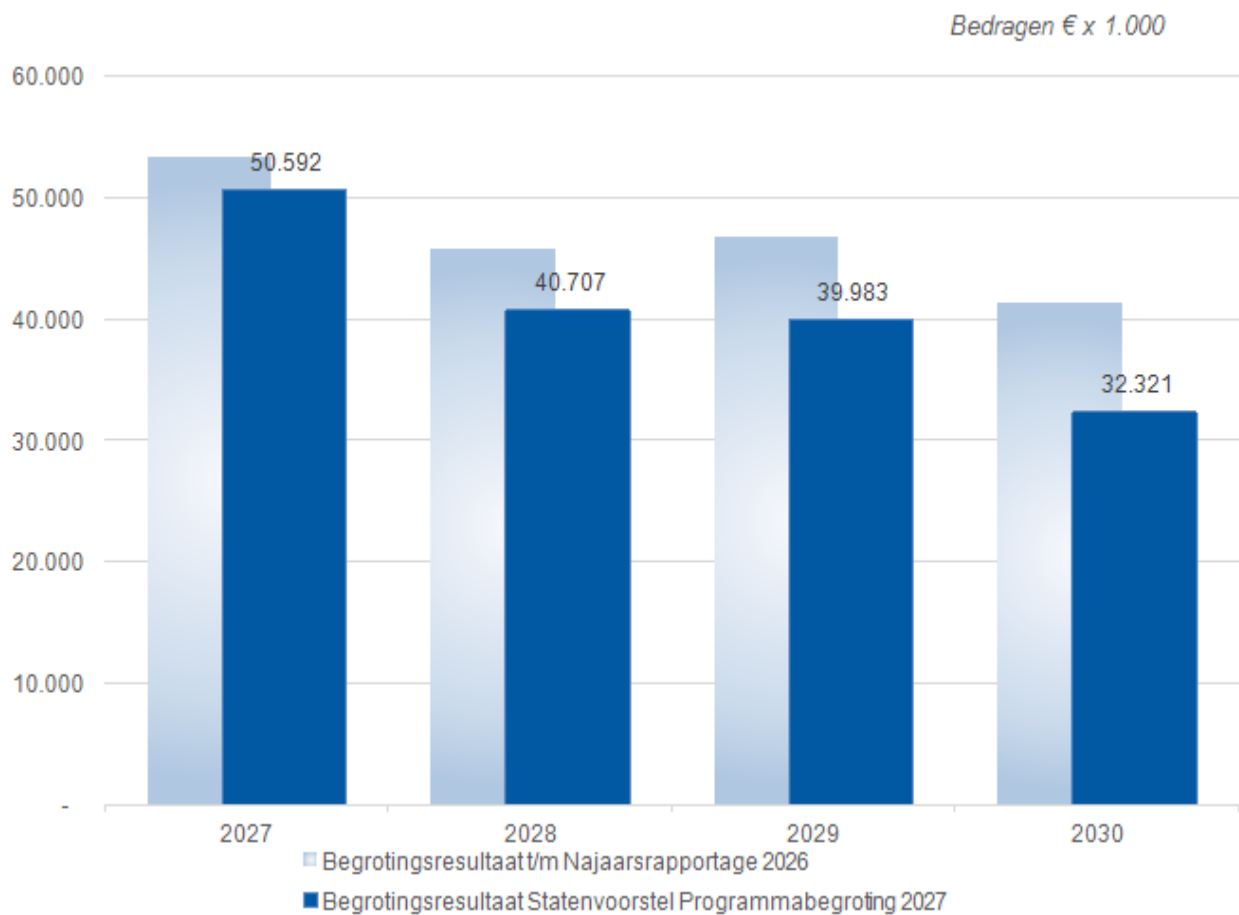
Hieronder zijn in een samenvattend overzicht alle wijzigingen van de begroting 2027 weergegeven. Verderop in dit hoofdstuk worden de afzonderlijke bijstellingen van de ramingen nader toegelicht, waarbij voor elke post een meerjarig overzicht van de bijbehorende besluiten/ bijstellingen en de dekking wordt gegeven.

x € 1.000

Hoe is de begroting 2027 opgebouwd?	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
Meerjarenraming 2027 o.b.v. Najaarsrapportage 2026	637.338	690.991	53.653
Bijstelling van de ramingen begroting 2027:	Lasten	Baten	
Nieuwe eigen middelen - bestaand	9.048	0	
Nieuw derden	614	614	
Autonome ontwikkelingen	2.668	699	
Totaal lasten, baten en saldo	12.330	1.313	-11.017
	Toevoegingen	Aanwendungen	
Mutaties reserves	0	7.956	7.956
Resultaateffect Programmabegroting 2027			-3.061
Programmabegroting 2027	649.668	700.260	50.592

Ontwikkeling van het begrotingsresultaat

Uit zowel de tabel als onderstaande grafiek blijkt een daling van het begrotingsresultaat 2027 ten opzichte van de Najaarsrapportage 2026 van € 53,65 mln. naar € 50,59 mln. In onderstaande grafiek is de meerjarige ontwikkeling van het begrotingsresultaat gepresenteerd:

Het begrotingsresultaat 2027-2030 laat vanaf 2028 een dalende lijn t.o.v. de Najaarsrapportage 2026 zien. Dit is het gevolg van inzet van het begrotingsresultaat voor diverse nieuwe voorstellen en autonome ontwikkelingen.

Hieronder zijn alle mutaties ná de Najaarsrapportage 2026 met betrekking tot de jaarresultaten 2027-2030 weergegeven. Meer toelichting op de mutaties is terug te vinden bij het betreffende programma (zie code in de kolom Product).

€ x
1.000

	Product	Begroting	Meerjarenraming		
			2027	2028	2029
Begrotingsresultaat na Najaarsrapportage 2026		53.653	46.074	46.992	40.894
Beslispunten inzet begrotingsresultaatStatenvoorstel Najaarsrapportage 2026					
2a. GS 19-5-2026 Project jagers in het Groen	1.1.1	-53	-53		
2b. GS 15-9-2026 Inzet externe specialistische kennis van ecologie en hydrologie	1.1.1	-40	-40	-40	-40
2c. GS 25-8-2026 Uitvoering motie 3311 Alleen ga je sneller samen kom je verder	1.1.2	-450	-550	-550	-750
2d. GS 14-4-2026 Financiering grenspark Maas-Swalm-Nette	1.1.3	-74	-96	-99	-102
2e. GS 15-9-2026 Continuering Tefaf	3.1.1	-250	-550	-550	-550
2f. GS 11-8-2026 Motie 3329 Berghorst c.s. inzake Structureel financieren wat je structureel doet	2.1.1		-800	-800	-800
2g. GS 11-8-2026 Expo Real 2027	5.1.2	-130			
2h.GS 14-4-2026 Vervanging Dynamische Reis Informatie Systemen (DRIS)	7.2.1	-59	-59	-59	-59
2i. GS 7-7-2026 Structurele verhoging Bevrijdingsfestival Limburg	8.2.4	-35	-35	-35	-35
Subtotaal beslispunten Statenvoorstel		-1.092	-2.184	-2.134	-2.337
Overige bijstellingen begrotingsresultaat					
Overdracht voorziening APPA naar ABP	8.2.1		800	800	800
GS 5-5-2026 Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 ODNML	9.2.4	-113	-138	-163	-171
Bijstelling stelpost prijsstijgingen 2028-2031	9.2.5	-2.163	-3.986	-4.954	-5.645
Herberekening opcentenheffing motorrijtuigenbelasting	9.2.1	307	140	-559	-1.221
Subtotaal overige bijstellingen begrotingsresultaat		-1.969	-3.184	-4.876	-6.237
Begrotingsresultaat Programmabegroting 2027		50.592	40.707	39.983	32.321

Inzetten van aanvullende reguliere middelen

Voor het budgetrecht van de Provinciale Staten is de inzet van nieuwe middelen belangrijk.

Het jaar 2027 staat in het teken van de verdere uitvoering van de beleidskaders en de reeds met uw Staten gemaakte afspraken. Met het einde van de Statenperiode in zicht, zijn wij terughoudend met het formuleren van nieuwe ambities. De focus ligt op het realiseren van de doelstellingen zoals opgenomen in onze beleidskaders. In onderstaande tabel wordt per programma weergegeven voor welke doelen wij voorstellen middelen in te zetten, zodat het vastgestelde beleid voortvarend kan worden uitgevoerd.

In de meeste gevallen maken wij hierbij gebruik van onze programmareserves, zoals weergegeven in de kolom 'Dekking'. PR staat hierbij voor programmareserve. Maar het kan ook gaan om andere bestemmingsreserves die voor het betreffende doel worden ingezet. Daarnaast kan het voorkomen dat, op basis van nieuwe ontwikkelingen — soms onvoorzien, soms onvermijdbaar — een andere dekkingsbron wordt voorgesteld door het college. In de betreffende programma's en producten is onder de variabele 'Geld' ook een inhoudelijke toelichting gegeven.

Ná de Najaarsrapportage 2026, waarin de programmaramingen zijn geautoriseerd door PS, heeft het college van GS met de volgende voorstellen voor aanvullende middelen ingestemd:

€ x
1.000

Programma	Nieuwe eigen middelen bestaand	Dekking	Product	Begroting 2027	Meerjarenraming			
					2028	2029	2030	
1. Perspectief voor het landelijk gebied	GS 15-9-2026 Inzet externe specialistische kennis van ecologie en hydrologie	Begrotingsresultaat	1.1.1	40	40	40	40	
	GS 14-4-2026 Project Jagers in het groen (SSWL)	Begrotingsresultaat	1.1.1	53	53			
	GS 14-4-2026 Financiering grenspark Maas-Swalm-Nette	Begrotingsresultaat	1.1.3	74	96	99	102	
	GS 25-8-2026 Uitvoering motie 3311 Alleen ga je sneller samen kom je verder	Begrotingsresultaat	1.1.2	450	550	550	750	
Totaal programma 1				617	739	689	892	
2.Samen leven en bestaanszekerheid	GS 7-7-2026 Vrijmaken Programareserve Sociale Agenda 2027	PR Sociale agenda	2.1.1	1.867				
	GS 11-8-2026 Motie 3329 Berghorst c.s. inzake Structureel financieren wat je structureel doet	Begrotingsresultaat	2.1.1		800	800	800	
Totaal programma 2				1.867	800	800	800	
3.Werken aan een toekomstbestendige economie	GS 15-9-2026 Continuering Tefaf	Begrotingsresultaat	3.1.1	250	550	550	550	
	GS 7-7-2026 Vrijmaken middelen Economie & Innovatie	PR Economie	3.1.1	895				
		PR Economie	3.2.1	1.500				
	GS 30-6-2026 Brightlands Startup Laeague 2027-2030	PR Brightlands	3.2.2	750	750	750	750	
	GS 30-6-2026 Brightlands Communicatie - meerjarenplan 2027-2029	PR Brightlands	3.2.2	500	500	500		
	GS 7-7-2026 Vrijmaken middelen Economie & Innovatie	PR Economie	3.2.2	100				
Totaal programma 3	GS 7-7-2026 Begroting 2027 - Landbouw	PR Landbouw	3.5.1	369				
				4.364	1.800	1.800	1.300	
5.Leefbare steden en dorpen	GS 7-7-2026 Vrijmaken Procesmiddelen Leefbaarheidsaanpak 2027	PR Leefbaarheid	5.1.1	224				
	GS 11-8-2026 Expo Real 2027	Begrotingsresultaat	5.1.2	130				
	GS 7-7-2026 Werkplan 2027 Novex de Peel	PR Onvoorzien	5.1.3	317				

Strategisch perspectief

€ x
1.000

Totaal programma 5				670			
7.Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	GS 7-7-2026 Vrijmaken Programareserve Bereikbaarheid 2027	PR Bereikbaarheid	7.1.1	1.412			
	GS 14-4-2026 Vervanging Dynamische Reis Informatie Systemen (DRIS)	Begrotingsresultaat	7.2.1	59	59	59	59
Totaal programma 7				1.471	59	59	59
8.Provincie midden in de samenleving	GS 7-7-2026 Structurele verhoging Bevrijdingsfestival Limburg	Begrotingsresultaat	8.2.4	35	35	35	35
Totaal programma 8				35	35	35	35
9.Financiën en overhead	GS 31-3-2026 Motie 3263 Bloi c.s. "Wat van Limburgse bodem komt, schenken we met trots"	PR Landbouw	9.1.1	23	23	23	
Totaal programma 9				23	23	23	
Totaal voorstellen				9.048	3.456	3.406	3.087

Aanvullende specifieke uitkeringen

In het kader van de Woondeal zetten wij in 2027 € 0,61 mln. in van de ontvangen specifieke uitkering. Voor meer informatie verwijzen wij naar Programma 5 'Leefbare steden en dorpen'.

€ x 1.000

Programma	Voorstellen aanvullende nieuwe middelen derden (lasten)	Dekking	Product	Begroting 2027
5.Leefbare steden en dorpen	GS 7-7-2026 Budget SPUK 3 Woondeal - Begroting 2027	SPUK	5.1.2	614
Totaal programma 5				614
Totaal voorstellen				614

Autonome ontwikkelingen: effect op de lasten en de baten

Onder 'autonome ontwikkelingen' verstaan wij externe ontwikkelingen waarop de Provincie geen of slechts beperkte invloed heeft. Deze kunnen zowel de baten als de lasten treffen.

In de begroting nemen de lasten toe door de jaarlijkse indexering, die in de meeste gevallen plaatsvindt volgens de Meicirculaire 2026 van het Provinciefonds. Voor een beperkt aantal budgetten wordt een afwijkende indexering toegepast, bijvoorbeeld vanwege contractuele afspraken.

De geïndexeerde lasten worden grotendeels gedekt vanuit de stelpost voor loon- en prijsstijgingen en aanvullend daarop vanuit de algemene middelen (begrotingsresultaat). Daarnaast houden wij, als onderdeel van het financieel beleid, rekening met een aparte stelpost voor toekomstige loonontwikkelingen. Per saldo kosten deze indexeringen € 2,67 mln. Daarnaast stijgen onze inkomsten op basis van de gehanteerde indexaties met bijna € 0,7 mln.

Doorwerking Najaarsrapportage 2026

In de ontwerp Najaarsrapportage 2026 zijn meerjarige besluiten opgenomen die een meerjarige financiële consequentie hebben, zoals faseringen, maar ook nieuwe initiatieven zoals expliciet opgenomen in het betreffende Statenvoorstel. Deze zorgen voor een aanvullende last in de begroting 2027 van € 77,79 mln.

Financiële voortgang beleidskaders: de begrote inzet geeft de voortgang aan

In het coalitieakkoord 'Elke Limburger telt' is € 206,90 mln. gereserveerd voor het realiseren van de beleidsdoelen in de periode 2023-2027. De inzet van de programmareserves is direct verbonden aan de uitvoering van de beleidskaders, zoals vastgesteld door PS. Op basis van besluitvorming is dit bedrag gestegen tot € 210,50 mln.

De inzet van de programmareserves geeft een indicatie van de financiële voortgang op de beleidskaders. Onderstaande grafiek toont de voorlopige (daadwerkelijk en begrote) inzet van programmareserves zowel procentueel als in bedragen. Ten aanzien van deze grafiek merken wij het volgende op:

- Het totaal van de programmareserves 2023-2027 in onderstaande grafiek bedraagt € 210,50 mln.;
- In de begroting is de programmering als volgt verdeeld: € 103,41 mln. in 2026, € 49,72 mln. in 2027 en in totaal € 6,79 mln. voor de periode 2028-2030;
- Op dit moment resteert er nog bijna € 4,66 mln. in de programmareserves, oftewel 2% nog te programmeren middelen beschikbaar;
- De verwachting voor de programmareserve Provincie midden in de samenleving is dat deze nagenoeg volledig ingezet zal worden voor de uitvoering van de Regio Deals.

